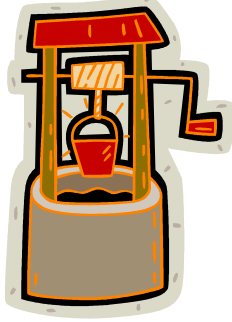

תחילתו של רבי עקיבא

1. אבות דר' נתן נוסח א' פרק ו

'הוי מתאבק בעפר רגליהם' זה ר' אליעזר,
'ושותין בצמא את דבריהם' זה ר' עקיבא.

מה היה תחלתו של ר' עקיבא?

אמרו בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום.

פעם אחת היה עומד על פי הבאר. אמר: מי חקק אבן זו?

אמרו לו: המים שתדיר נופלים עליה בכל יום.

אמרו לו: עקיבא, אי אתה קורא "אבנים שחקו מים" (איוב יד, יט)?

מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו:

מה רך פסל את הקשה, דברי תורה שקשין כברזל על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי שהוא בשר ודם.
מיד חזר ללמוד תורה.

הלך הוא ובנו וישבו אצל מלמדי תינוקות.

אמר לו: רבי למדני תורה.

אחז רבי עקיבא בראש הלוח ובנו בראש הלוח.

כתב לו אלף בית ולמדה. אלף תיו ולמדה. תורת כהנים ולמדה. היה לומד והולך עד שלמד כל התורה כולה.

הלך וישב לו לפני רבי אליעזר ולפני רבי יהושע. אמר להם: רבותי פתחו לי טעם משנה.

כיון שאמרו לו הלכה אחת, הלך וישב לו בינו לבין עצמו.

אמר: אלף זו למה נכתבה? בית זו למה נכתבה? דבר זה למה נאמר. חזר ושאלן והעמידן בדברים.

רבי שמעון בן אלעזר אומר: אמשול לך משל למה הדבר דומה?

לסתת שהיה מסתת בהרים. פעם אחת נטל קרדומו בידו. והלך וישב על ההר והיה מכה ממנו צרורות
דקות. ובאו בני אדם ואמרו לו מה אתה עושה?

אמר להם: הרי אני עוקרו ומטילו בתוך הירדן.

אמרו לו: אי אתה יכול לעקור את כל ההר.

היה מסתת והולך. עד שהגיע אצל סלע גדול. נכנס תחתיו סתרו ועקרו והטילו אל הירדן.

ואמרו לו: אין זה מקומך אלא מקום זה.

כך עשה להם ר' עקיבא לר' אליעזר ולר' יהושע.

אמר לו ר' טרפון: עקיבא, עליך הכתוב אומר: "מבכי נהרות חבש ותעלומה יוציא אור" (איוב כח, יא).

דברים המסותרים מבני אדם, הוציאם ר' עקיבא לאורה.

בכל יום ויום היה מביא חבילה של עצים. חציה מוכר ומתפרנס וחציה מתקשט בה.

עמדו עליו שכניו ואמרו לו: עקיבא אבדתנו בעשן. מכור אותן לנו וטול שמן בדמיהן ושנה לאור הנר.

אמר להם: הרבה סיפוקים אני מסתפק בהן [מנצל את העצים לכמה דברים]. אחד שאני שונה בהן,

ואחד שאני מתחמם כנגדן, ואחד שאני ישן בהם.

עתיד רבי עקיבא לחייב את כל העניים בדין. שאם אומרים להם מפני מה לא למדתם תורה

והם אומרים מפני שעניים היינו, אומרים להם והלא רבי עקיבא עני ביותר ומדולדל היה.

ואם אומרים מפני טפנו, אומרים להם והלא רבי עקיבא היו לו בנים ובנות.

אלא אומרים להם מפני שזכתה רחל אשתו.

בן ארבעים שנה הלך ללמוד תורה
סוף שלש עשרה שנה לימד תורה ברבים.

אמרו: לא נפטר מן העולם עד שהיו לו שולחנות של כסף ושל זהב, ועד שעלה למטתו בסולמות של זהב. היתה אשתו יוצאה בקרדוטין ובעיר של זהב. אמרו לו תלמידיו: רבי ביישתנו ממה שעשית לה. אמר להם הרבה צער נצטערה עמי בתורה.

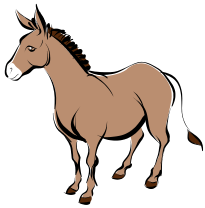
פירושי מילים:

תחלתו - ראשיתו, צעדיו הראשונים בלימוד תורה **שנה** - למד **חקק** - עשה חריצים (בדופנות הבאר)
אי אתה קורא - אינך מכיר את הפסוק? **תדיר** - תמיד **בראש הלוח** - שעליו למדו את כתיבת האותיות
אלף תיו - האותיות כולן **תורת כהנים** - ספר ויקרא (שבו נהגו להתחיל את לימוד הקריאה) **פתחו לי טעם משנה** - הבהירו לי את משמעותה של משנה אחת **העמידן בדברים** - השתיקם (כיוון שלא ידעו מה להשיב)
ספת - חוצב אבנים **קדמו** - גרזנו **צורות** - נתזים, שבבים
עוקרו ומטילו - משליך את ההר לתוך הנהר **סלע גדול** - שלא היה אפשר לסתתו ולפורר אותו
נתן תחתיו צפרן של ברזל, סתרו ועקרו והטילו אל הירדן - הניח תחת הסלע מוט ברזל וכך ניתק אותו מן ההר
חלמיש - אבן מוצקה **צורות** - סלעים **מתקשט** - משתמש לצרכיו (בהדלקת מדורה)
אבדתנו בעשן - העשן העולה מן המדורה מזיק לנו **טל** - קח, קנה **שנה** - למד
ספוקים - שימושים **קרדוטין** - נעליים **עיר של זהב** - תכשיט שצורת ירושלים חקוקה עליו
בישתנו ממה שעשית לה - בעיני נשותינו, שאין לנו תכשיטים יקרים כאלה לתת להן

קראי את המקורות שלפנייך ועני על השאלה המופיעה בסוף הדף:

2. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף מט עמוד ב

אמר רבי עקיבא: כשהייתי עם הארץ, אמרתי: מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור

3. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף סב עמוד ב (מתורגם)

רבי עקיבא היה רועה של בן כלבא שבוע

ראתה אותו בתו שהיה צנוע ומעולה

אמרה לו: אם מתקדשת אני לך, הולך אתה לבית המדרש?
אמר לה: הן.

התקדשה לו בצנעה ושילחה אותו.

שמע אביה, הוציא אותה מביתו, והדירה הנאה מנכסיו.

הלך ישב שתיים עשרה שנה בבית המדרש...

4. תוספות כתובות סב ע"ב

דהוה צניע ומעלי (=שהיה צנוע ומעולה) - והא דאמר באלו עוברין (פסחים מט): אמר ר' עקיבא כשהייתי עם הארץ הייתי אומר מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור, משמע דלא הוה מעלי? (=כלומר משתמע מכך שלא היה מעולה?) איכא למימר דהתם לאו (=יש לומר ששם לא) משום שהיה שונא תלמידי חכמים אלא משום שהיה סבור שמתגאין על עמי הארץ מפני תורתן והיו תלמידי חכמים שונאים אותם. וגם משום שלא היו מניחין אותם ליגע בהם כדאמרינן (חגיגה דף יח:): בגדי עם הארץ מדרס לפרושים. אבל מכל מקום שומר מצות היה.

שאלה: התוספות (מקור 4) תוהים איך ניתן לומר שבתו של כלבא שבוע ראתה שרבי עקיבא הוא

"מעולה וצנוע" (כפי שכתוב במקור מספר 3) אם הוא מדבר בצורה כה קשה על תלמידי החכמים

בדורו (כפי שמופיע במקור מספר 2). איך ניתן לענות על שאלה זו? (עני לפי התוספות ולפי דעתך)

